

Moór és Paál. A fene tudja, miért jut eszembe Csurka Döglött aknák című színművének két feledhetetlen figurája. Lehet, hogy később kiderül.

A Fialat Írók Munkaközössége alighanem 1950-ben alakult. Nem működött még azidőben tökéletesen a kontraszelektió, a csapatban rengeteg tehetséges fiatal ember, majdhogynem kamaszfiú volt.

Én a prózai karámba kerültem (amelynek tagjai végül is nem sok dicsőséget szereztek). Kíváncsian lestünk át a túlsó oldalra a költőkhöz, ahol nem kisebb egyéniségek voltak az élen, olyanok, mint Nagy László és Juhász Ferenc. Ott és akkor csodálkoztam rá két fiatalemberre: Csoóri Sándorra és **Eörsi Istvánra**.

Kicsiny ország vagyunk, ahol a sorsok óhatatlanul összefonódnak, s létrejönnek a találkozások.

Valamikor az 1970-es években rövid ideig barátomnak mondhattam Berek Kati színművésznőt. Pontosabban talán előadóművészt. Gondolom, nem túlzás, ha azt mondom, hogy József Attila nem középiskolás foku fölfedezése mellett ő tette a legtöbbet Nagy László és ifjú barátai népszerűsítéséért. Tőle tudom: Nagy Lacinak nem volt kétsége afelől, hogy rövid életű lesz. Még élt Illyés, és ő már akkor latolgatta, ki lesz a méltó örökös? Csoórirra gondolt: „talán ez a Sandri gyerek, ebben látom a legtöbbet”.

Csoórral nem én, hanem a fiatalon elhunyt testvérbátyám kötött fegyverbarátságot. Az elhunytak szelleme szerint nem tarthattunk sem elvtársi, sem vallásos temetést. S bár a Himnusz eléneklését megtiltották, ez mégis afféle magyar temetés volt. Csajághy Laura énekelte erdélyi balladákat, s Csoóri Sándor volt az egyik búcsúztató. Ezt nem lehet elfelejteni.

Eörsi Pista mindig **Eörsi Pista** volt és az is marad. Egyszer hívtatlanul jártam a lakásán, a szerelmi győzelemtől és a közben elfogyasztott alkoholtól kissé

megittasodva. Többen is voltak ott, akikről csak évek múltán tudtam meg, hogy micsoda szenvedések és megaláztatások eltérése után maradtak mégis derűsek, ha úgy tetszik, jókedvűek. A kép lassan bontakozott ki, s most legutóbb Obersovszky Gyulától és Szilvási Lajos visszaemlékezéseiből értesülhettem arról, hogy ez a mindig mosolygós, lassan öregedő fenegyerek milyen leckét adott fel a hatalomnak.

Es ezek után azt olvasom, hogy az egyik övön alul, a másik övön felül üt. Közölhetem, hogy én mint magyar országlakos edzett vagyok. Kellő fölényvel és humorral olvasok minden beszámolót a hazai politikai csatározásokról. Pontosan tudom, mire megy ki a játék és finoman szólva megmosolygom a küzdelmekben résztvevők igazát és tisztességét.

A Csoóri- és **Eörsi**-vitában azonban nem ismerek tréfát. Ezt a két embert életműve és tisztessége alapján külön-külön

tiszteltem.

Tudom Csoóri örökségét. Tudom, hogy múltját, indíttatását Illyés Gyula köre, Nagy László munkássága határozza meg. A másik oldalon ott van **Eörsi**, aki „öséül” tarthatja Radnótit, Déryt és az egész Nagy Imre csoportot. Nem lehetne ijesztőbb, szomorúbb, sőt felháborítóbb, mint ha ez a kettős örökség nem forrna egybe.

Vitatkoznak, marják egymást a bokáig érő emberkéék. Mindig is ez volt a dolguk, ez adta meg létjogosultságukat. A politika percemberkéi csak akkor érvényesülhetnek, ha keményen és bátran kimondják azt, amire senki se kíváncsi.

A közelmúltban módom volt beszélgetni Sütő Andrással, aki nemcsak döbbenet figyel, mi történik nálunk de arra is utalt a honi civódások előbb-utóbb Erdélybe is átszivároghatnak. A szellem embereinek; azoknak, akik az igazi minőséget képviselik, kezet kell nyújtaniuk egymásnak és példát kell mutatni.

Én szeretem Csoórit és szere-

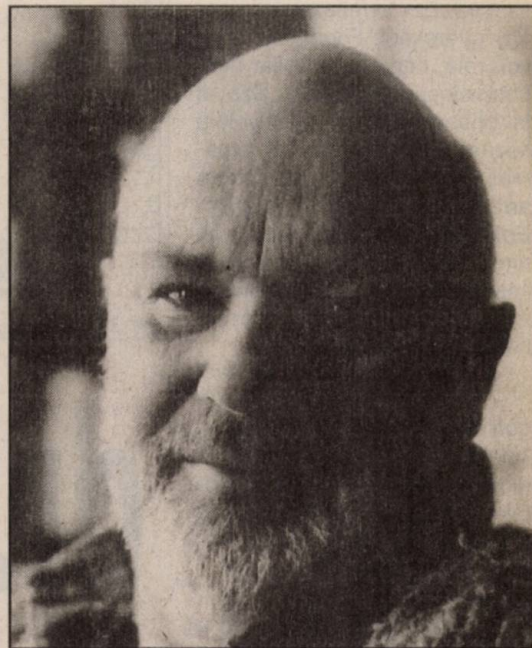
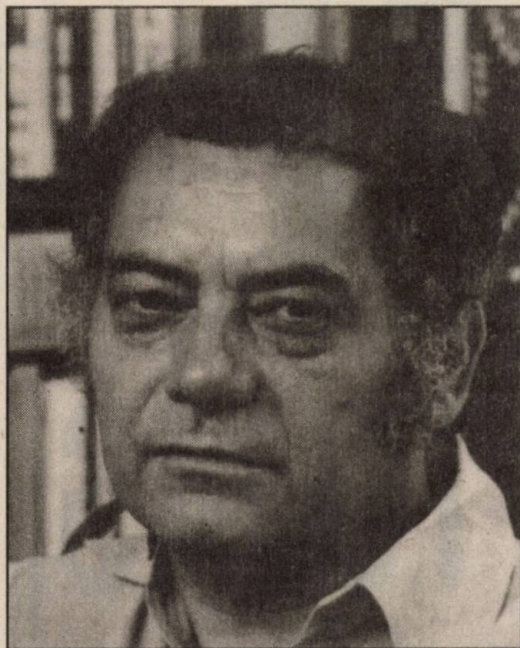
tem **Eörsit**. De választani nem akarok köztük. Külön-külön nem kellene. Rá kellene, hogy jöjjenek még kellő időben, hogy vagy együtt, vagy sehogy. Nem hiszem, hogy ne lenne egy nyugodt órájuk arra, hogy leüljenek egymással eszmét cserélni.

Szinte szégyellem, hogy ezt nekem kell magyarázni, aki mind teljesítményekben mind a változás szolgálatában messzemenesse elmaradtam tőlük.

Valakinek mégis szólnia kell. Vagy kezet fognak a majdnem nagy öregek közül a legkülönbek és legszebb tradícióink szerint, a mindennapok látszathabórúságán felülemelkedve megpróbálják szolgálni az országlakosok gondolkodásának közös befolyásolását, vagy marad, ami marad.

Moór és Paál, a Döglött aknák, ahogyan azt Csurka egy korábbi társadalmi viszonyok között oly szellemesen megírta. (solymár)

Fotó: MTI

CSOÓRI és EÖRSI